

ОЦЕЊИВАЊЕ УЧЕНИКА

Законом о основама система образовања и васпитања (у даљем тексту: Закон), чланом 107. прописано је да оцењивањем у средњој школи процењује се оствареност прописаних циљева и стандарда постигнућа у току савладавања школског програма, а за ученике са сметњама у развоју – прилагођених стандарда постигнућа у савладавању индивидуалног образовног плана.

Оцењивање је јавно и свака оцена ученика мора да буде одмах образложена, а уколико наставник не образложи оцену, а ученик то од њега захтева, ученик има право да поднесе приговор на оцену.

Оцењивање у средњој школи прописују:

Закон о средњој школи ("Службени гласник РС", број: 50/92, 53/93, 67/93, 48/94, 24/96, 23/02, 25/02- испр., 62/03 – др. закон, 64/03 – испр. др. Закона, 101/05 – др. Закон и 72/09 – др. Закон)

Правилник о оцењивању ученика у средњој школи ("Службени гласник РС", број 33/99 и 108/03)

На основу Правилника о оцењивању ученика у средњој школи успеха ученика из наставног предмета је сталан образовно-васпитни поступак који има више функција.

Оцена треба да:

- **буде објективна и поуздана мера напредовања ученика у савладавању наставног плана и програма;**
- **ученика обавештава редовно о постигнућу;**

- подстиче на активни однос према настави, другим облицима образовно-васпитног рада и учење;
- ученика оспособљава за објективну процену сопствених и постигнућа других ученика;
- је **показатељ ефикасности рада наставника и школе.**

ОЦЕЊИВАЊЕ У СРЕДЊОЈ ШКОЛИ

Законом о основама система образовања и васпитања, чланом 107. и 108. прописано је:

Ученик се оцењује из свих наставних предмета (обавезни, изборни, обавезни изборни и факултативни) и владања.

У току школске године оцењивање је описно и бројчано и врши се на основу праћења напредовања ученика у савлађивању школског програма, а на основу посебних стандарда постигнућа.

Ученик се оцењује најмање три пута у средњем образовању и васпитању.

Закључна оцена из предмета јесте бројчана и изводи се на крају првог и другог полугодишта, према утврђеним стандардима постигнућа и прописаним критеријумима за оцењивање.

Ученик са сметњама у развоју коме су током образовања прилагођавани посебни стандарди постигнућа оцењује се у складу са прилагођеним стандардима.

У средњем образовању и васпитању оцењивање је описно и бројчано у току школске године, осим из предмета које одреди министар. Описна оцена садржи повратну информацију за ученика и родитеља и пружа му јасно упутство како да унапреди свој рад.

Ученик средњег образовања и васпитања који има до две недовољне закључне бројчане оцене полаже поправни испит у августовском испитном року, а ученик завршног разреда у јунском и августовском испитном року. Ученик завршава разред ако положи поправни испит из сваког предмета.

Ученик средњег образовања понавља разред ако на крају другог полугодишта има више од две недовољне закључне бројчане оцене или не положи поправни испит.

Изузетно, редован ученик средњег образовања који није положио поправни испит може да заврши започети разред у истој школи наредне школске године, у својству ванредног ученика поновним полагањем неположеног испита, уз обавезу плаћања накнаде стварних трошкова које утврди школа. Када заврши разред ванредни ученик има право да се у истој школској години упише у наредни разред, у истом својству.

Ученик завршног разреда средњег образовања који не положи поправни, завршни, односно матурски испит завршава започето образовање у истој школи у својству ванредног ученика полагањем испита, уз обавезу плаћања накнаде стварних трошкова које утврди школа.

Законом о средњој школи прописано је да се оцењује успех ученика из предмета и владања, да је оцена јавна и да се саопштава ученику са образложењем.

Успех ученика у учењу изражава се оценом: одличан (5), врло добар (4), добар (3), довољан (2) и недовољан (1). Оцена недовољан (1) је негативна оцена. (члан 48.- **Закон о средњој школи**),

Законом о средњој школи члан 48. прописано је да закључну оцену на предлог предметног наставника утврђује одељењско веће.

Прва три месеца приправничког стажа наставник, односно васпитач-приправник ради под непосредним надзором наставника или васпитача који има лиценцу и које му одређује ментор, Наставник - проправник за време прва три месеца не оцењује ученике, прописано чланом 123. Закона о основама система образовања и васпитања.

Критеријуме, начин и поступак оцењивања успеха из појединачних предмета и владања и друга питања од значаја за оцењивање, прописује министар.

Критеријуми за бројчано оцењивање успеха ученика из наставног предмета прописани су:

Правилником о оцењивању ученика у средњој школи (врста, обим и ниво усвојених знања, умења и вештина у односу на прописане наставним планом и програмом за предмет, разред, образовни профил, односно врсту школе и ангажовање ученика у наставном процесу).

Скала оцена је од пет до један. За сваку оцену на скали наведени су критеријуми ближе одређени.

Правилником о оцењивању ученика у средњој школи чланом 18. прописано је да се закључна оцена за успех из предмета не може утврдити на основу једне оцене или само на основу писмене провере знања и не може бити већа од највеће периодичне оцене добијене било којом техником провере знања. Када ученик има негативну оцену из предмета у току целе наставне године, одељењско веће му утврђује негативну оцену.

Ученик се оцењује описно из обавезних, изборних и факултативних наставних предмета у првом разреду, а у осталим разредима из верске наставе и грађанског васпитања.

Чланом 72. Закона о основама система образовања и васпитања прописано је да ученик који се определио за један од два изборна предмета верску наставу или грађанско васпитање, изборни предмет може да мења у току циклуса основног, односно до краја стицања средњег образовања и васпитања.

У средњој школи успех ученика из предмета **Верска настава** изражава се описном оценом: истиче се, добар или задовољава, а постигнуће ученика из наставног предмета **Грађанско васпитање** оцењује се описно, а закључна оцена је веома успешан и успешан.

ПОСТУПАК ОЦЕЊИВАЊА УЧЕНИКА

Правилником о оцењивању ученика у средњој школи је прописано да се ученици на почетку школске године обавештавају о начину, динамици и елементима оцењивања; да се оцењивање врши на часу и на испитима; да је оцена јавна и да се саопштава ученику са образложењем после сваког испитивања и уношења у дневник рада и да ученик на часу може да добије само једну оцену из предмета.

Оцена успеха ученика изводи се из података добијених: усменим и писменим проверавањем, посматрањем учениковог извршавања практичних задатака, психомоторних вештина и на основу урађеног учениковог практичног рада. Усмено проверавање знања обавља се редовно у току свакодневног рада са ученицима и на испиту, а писмено – из предмета за које је то прописано наставним планом и програмом (писмени задаци), а у осталим предметима применом контролних и домаћих задатака, тестова знања. За предмете за које није прописана писмена провера знања, обавезна је усмена провера.

Примена различитих техника прикупљања података за оцењивање ученика планира се за сваки предмет на почетку школске године и уноси се у књигу евиденције образовно-васпитног рада.

Наставник оцењује ученика УСМЕНО у току образовно-васпитног рада најмање једном у току тромесечја, односно најмање два пута у току полугодишта

Периодичне оцене које ученик добије током школске године применом различитих техника прикупљања података за оцењивање су равноправне.

Ученику се не може умањити оцена из наставног предмета због непримереног понашања.

Ученик у току дана може имати само једну писмену проверу знања на часу (писмени задатак, писмену вежбу, тест знања, контролни задатак).

ОЦЕЊИВАЊЕ УСПЕХА УЧЕНИКА

СРЕДЊА ШКОЛА

Општи успех ученика утврђује се на крају првог и другог полугодишта на основу аритметичке средине позитивних закључних бројчаних оцена из предмета и оцене из владања, прописано чланом 109. Закона о основама система образовања и васпитања.

У средњој школи општи успех утврђује се за ученика који је завршио разред на основу аритметичке средине оцене из владања и позитивних оцена свих обавезних предмета једног разреда (члан 49).

Оцена из изборног предмета и из факултативних предмета не утичу на општи успех ученика (члан 48. и 49.).

Ученик је завршио разред када на крају школске године има позитивне оцене из свих обавезних предмета. Редован ученик се упућује да понавља разред када на крају другог полугодишта има најмање три негативне оцене из обавезних предмета, када не приступи полагању разредног, односно поправног испита или га не положи, а у уметничкој школи ако добије негативну оцену из главног предмета на годишњем испиту. Редован ученик има право једанпут да понови разред у току школовања, члан 56. Закона о средњој школи.

Ученик понавља разред уколико на крају другог полугодишта има више од две недовољне закључне бројчане оцене.

Ученик који има до две недовољне закључне бројчане оцене полаже поправни испит у августовском испитном року, осим ученика завршног разреда, у складу са посебним законом.

ОЦЕЊИВАЊЕ ВЛАДАЊА УЧЕНИКА

У средњој школи владање ученика изражава се оценом: примерно (5), врло добро (4), добро (3), довољно (2) и незадовољавајуће (1). (члан 48. **Закон о средњој школи**)

Оцена из владања поправља се на предлог одељењског старешине или на иницијативу наставника када се процени да је дошло до позитивних промена у понашању ученика а најраније по истеку класификационог периода у коме је донета.

На оцену из владања не утичу недовољне оцене из предмета.

Оцену из владања на предлог одељењског старешине утврђује одељењско веће. (48. **Закон о средњој школи**)

ЕВИДЕНЦИЈА О УСПЕХУ УЧЕНИКА

Под педагошком документацијом, у смислу Правилника, сматра се писана документација наставника која садржи: личне податке о ученику и његовим индивидуалним својствима која су од значаја за постигнуће, податке о провери постигнућа, ангажовању ученика и напредовању, датим препорукама, понашању ученика и друге податке од значаја за рад са учеником и његово напредовање.

Наставник у поступку оцењивања прикупља и бележи податке о постигнућима ученика, процесу учења, напредовању и развоју ученика током године у прописаној евиденцији и својој педагошкој документацији.

ОБАВЕШТАВАЊЕ О ОЦЕЊИВАЊУ

На почетку школске године ученици, родитељи, односно старатељи се обавештавају о критеријумима, начину, поступку, динамици, распореду оцењивања и доприносу појединачних оцена закључној оцени.

Одељењски старешина је обавезан да благовремено, а најмање четири пута у току школске године, на примерен начин обавештава родитеље о постигнућима ученика, напредовању, мотивацији за учење, владању и другим питањима од значаја за образовање и васпитање.

Ако родитељ, односно старатељ не долази на родитељске и индивидуалне састанке, одељењски старешина је дужан да га благовремено у писменој форми обавести о успеху и оценама, евентуалним тешкоћама и изостанцима ученика и последицама изостајања ученика.

Родитељ, односно старатељ, има право увида у оцењену писмену проверу постигнућа или продукт учениковог рада.

Одељењски старешина је у обавези да редовно прати оцењивање ученика и указује предметним наставницима на број прописаних оцена које ученик треба да има у полугодишту ради утврђивања закључне оцене.

ПРИГОВОР И ЖАЛБА НА ОЦЕНУ

Приговор и жалба на оцену уређени су чланом 110. Закона о основама система образовања и васпитања. Ученик средњег образовања и васпитања, његов родитељ, односно старатељ има право да поднесе:

- 1) **приговор на оцену из предмета и владања у току школске године,**
- 2) **жалбу на закључну оцену из предмета и владања на крају другог полугодишта и**
- 3) **жалбу на испит.**

Приговор на оцену из предмета и владања подноси се директору школе у року од три дана од саопштења оцене, жалба у року од три дана од дана добијања ђачке књижице, односно сведочанства, а жалба на испит прописан посебним законом, у року од 24 сата од саопштења оцене.

Директор школе у року од три дана у сарадњи са педагошко – психолошком службом и одељењским старешином, одлучује о приговору. Ако директор оцени да је приговор основан и да је оцена изведена супротно закону и прописима донетим на основу њега, **решењем поништава оцену** и образује комисију за проверу знања ученика, преглед и поновно оцењивање писменог или другог рада ученика.

По приговору, односно жалби на оцену из владања директор, у сарадњи са педагошко-психолошком службом и одељењским старешином, утврђује оцену из владања.

Директор школе је дужан да одлучи о жалби, у року од 24 сата од њеног пријема. Ако утврди да је оцена из предмета изведена супротно закону и прописима донетим на основу њега или је жалба из других разлога основана, **решењем поништава закључну оцену и упућује ученика на поновно полагање испита.**

За проверу знања ученика, преглед и поновно оцењивање писменог или другог рада ученика, односно полагање испита, директор **решењем образује комисију од најмање три члана, од којих су два стручна за предмет, односно област предмета** уколико школа нема потребан број стручних лица за одговарајући предмет, ангажује стручно лице из друге школе.

Наставник чија оцена је оспорена или на чији је предлог утврђена закључна оцена, не може да буде члан комисије. **Оцена комисије коначна је.**

Ако директор средње школе одлучује о приговору и жалби на оцену утврђује да ли је:

- 📖 ученик оцењен на часу;
- 📖 оцена саопштена ученику са образложењем,
- 📖 ученик на часу добио само једну оцену из предмета,
- 📖 примена различитих техника прикупљања података за оцењивање ученика планирана за сваки предмет на почетку школске године и да ли је уписана у књигу евиденције образовно-васпитног рада.
- 📖 наставник ученика усмено оценио у току образовно-васпитног рада најмање једном у току тромесечја, односно најмање два пута у току полугодишта,
- 📖 су равноправне периодичне оцене које ученик добије током школске године применом различитих техника прикупљања података за оцењивање,
- 📖 ученику умањена оцена из наставног предмета због непримереног понашања,
- 📖 ученик у току дана имао само једну писмену проверу знања на часу (писмени задатак, писмену вежбу, тест знања, контролни задатак),
- 📖 у књигу евиденције унета оцена, само целим бројевима,
- 📖 периодична оцена добијена писменом провером знања уписана у књигу евиденције образовно – васпитног рада најкасније 10 дана од извршене провере,
- 📖 школа остварила допунски рад са ученицима који заостају у савлађивању програма из појединих наставних области како је прописано чланом 33. став 2. **Закон о средњој школи,**
- 📖 закључна оцена већа од највеће периодичне оцене добијене било којом техником провере знања,
- 📖 ученик имао негативну оцену из предмета у току целе наставне године и да ли је одељењско веће утврдило негативну оцену.

Акт којим директор одлучује о жалби, приговору ученика, његовог родитеља, односно старатеља је решење. Решење, као управни акт, мора да садржи: увод, изреку, образложење и упутство о правном средству, печат и потпис.

Законом о основама система образовања и васпитања, чланом 111, прописано је право на подношење захтева за заштиту права Министарству ако ученик, његов родитељ или старатељ, сматра да су му повређена права утврђена овим или посебним законом, доношењем или недоношењем одлуке након подношења пријаве, приговора или жалбе, односно ако је повређена забрана из члана 44. и 45. овог закона, право из члана 103. овог закона, што утиче на статус ученика, у року од осам дана од дана сазнања за повреду својих права.

Ако оцени да је захтев основан Министарство ће у року од 8 дана од дана пријема захтева да упозори школу и одреди јој примеран рок за отклањање повреде Закона. Ако школа не поступи по упозорењу, Министарство ће одлучити о захтеву.